

ŽELEZNIČARSKI GLASNIK

Časopis članov „Prometne zveze.“

Št. 14.

Izhaja 1. in 15. dne v mesecu.
Uredništvo in uprava: Dunajska cesta 9.

V Ljubljani, dne 15. julija 1914.

Celoletna naročnina je K 3-60. Člani
„Prometne zveze“ dobe list brezplačno.

Leto II.

Po svetu.

Smrt prestolonaslednika in njegove so-proge v Sarajevu je precej jasno pokazala nasprotnike Avstrije. Vse niti napada vodijo v Belgrad in ni dvoma, da so na umoru v Sarajevu udeležene visoke osebe iz kraljevine Srbske. Kakor vse kaže, je bila zarota dobro organizirana in da je bilo v Bosni in Hercegovini zelo veliko zarotnikov. Vseh seveda ne bodo nikoli dobili, ker so nekateri že pokazali pete in šli ali v Črno goro ali pa v Srbijo. Naši liberalci sicer naravnost ne odobravajo umora, vendar navdušeno zagovarjajo sokrivce. Liberalni listi so polni navdušenja za Srbe, grdo pa blatijo katoliške Hrvate in Slovence, ki nočejo imeti prav nič skupnega s Srbi in ki zahtevajo, da se mora enkrat za vselej napraviti energičen konec, da bi plačani ali po srbskih redih hrepeneči časnikarji in drugi s svojimi časopisi hujskali našo mladino. Slovenci in Hrvati hočemo biti zvesti Avstriji, ker edino ta je zmožna ohraniti Slovence in Hrvate kot samostojna naroda, oziroma en sam slovensko-hrvaški narod. Saj vidimo, kaj počno Srbi v Makedoniji z Bulgari in tako bi delali tudi z nami Slovenci in Hrvati, dokler bi ne zatajili svojega katoličanstva in latinice.

A kako hitro se najdejo prijatelji, kadar je treba pomagati eden drugemu. Dokazano je, da ogrska zvestoba ni vredna počenega groša in je čisto podobna oni srbskih zarotnikov. Ogrski ministrski predsednik grof Tisza je te dni govoril v ogrski poslanski zbornici in grdo napadal katoliške Hrvate, ker so javno pokazali, da so zvesto udani cesarški hiši in Avstriji. Zagovarjal pa je Srbe. On ve zakaj. V koaliciji, ki je sedaj v hrvaškem saboru imajo glavno besedo Srbi. Predsednik sabora je Srb in tako pravzaprav vladajo v Hrvatski Srbi, ki delajo seve v prvi vrsti zase, ne pa za katoliške Hrvate, katerih je hrvaška kraljevina. Ni dvoma, da hrvaški Srbi ravno tako delujejo za Veliko Srbijo, samo bolj skrito, kakor delajo srbski zarotniki v Bosni in Hercegovini. Mažari de-

lajo na Ogrskem za svoje ogrsko kraljestvo brez Habsburžanov in Avstrije, hrvaški, bosanski in hercedovinski Srbi pa za Petra. Zato si misli modri Mažar: Le podpirajmo tiste, ki hočejo tudi stran kakor mi, ker ti tudi nas podpirajo v naših stremljenjih. Govor Tisze je bil prav tak, seveda le z drugimi besedami, ker sedaj je Tisza še kraljevi ogrski ministrski predsednik. Gotovo pa je, da bi Tisza raje sam nosil ogrsko krono, kakor jo pa privoščil Habsburžanom. Saj poznamo Mažarje iz leta 1848 in sedaj niso prav nič drugačni, ampak čakajo le ugodne prilike.

V Italiji se železničarji zelo gibljejo. So namreč organizirani v organizaciji »Federation« in »Syndikat«. Letos so železničarji pretili z generalnim štrajkom, ako jim vlada ne izboljša njih gmotnega položaja. Vlada je nekaj storila in izboljšala v nekoliko železničarjem, dala pa je italijanskim železničarjem pravico, da smejo po svojih odposlanceh se izraziti o tej predlogi, ki bi izboljšala gmotno stanje železničarjem. Določenih in izvoljenih je bilo enajst železničarjev kot odposlanci na posvetovanje, ki ga je sklicala vlada pred par dnevi. Vlada je predložila temu železničarskemu parlamentu svoj načrt in je hotela slišati sodbo o tem načrtu iz ust samih železničarjev. V tem »parlamentu« so bile zastopane obe organizaciji, le »Syndikat« je bil za dva glasla močnejši od »Federatione«. »Syndikat« je zahteval, da se mora izpolniti vse želje železničarjev in ni treba prav nobenih posvetovanj. »Federatione« pa je dobro vedoč, da vlada nikakor ne bo v vsem ustregla železničarjem, hotela doseči potom posvetovanj od vlade vsaj to, kar se doseči da. To je gotovo pametna politika, ki dovede vsaj do delnih vspehov. Gotovo je namreč, da tudi italijanski parlament noče ustreči vsem železničarskim zahtevam, ako bi prav vlada hotela ugoditi.

Ker so se »poslanci« med seboj v dveh dneh večkrat stepli, je vlada razpustila »parlament« in sedaj vlada prav nič ne bo poslušala železničarjev, ampak bo seveda po

svoje napravila in gotovo ne v dobro železničarjev. »Syndikat« je izrazito framasonsko železničarsko društvo in preti sedaj vladi z generalnim štrajkom. Vlada pa je pozvala k orožnim vajam za nedoločen čas zelo veliko železničarjev in je za vsak slučaj preskrbljena. Štrajk je sedaj nemogoč. Tako je zopet svobodomiselnost svojeglavnost odžrla ubogim italijanskim železničarjem marsikak priboljšek, ki bi se bil dal dobiti s pametnim postopanjem železničarskih odposlancev.

V Belgradu je umrl pred par dnevi ruski konzul Hartwig. Bil je velik prijatelj Srbov in njih mogočen zaščitnik. Njegovo delo je v veliki meri, da je Rusija tako zelo nastopala za koristi Srbije. Sploh pa je bil velik diplomat in zato je imel prav lahko avstrijske diplomate v žaklju. V znak hvaležnosti so Srbi prosili rusko vlado in ruskega cara, da ga smejo pokopati v Belgradu. Pogreb je bil velikanski in se ga je udeležilo nad 100.000 oseb.

V Albaniji bo kmalu konec knez Wiedove vlade. Ustaši prav uspešno napredujejo in jih je toliko, da je skoro izključeno, da bi jih mogel sedanji knez premagati. Pripovedujejo sicer, da bodo mednarodne čete branile kneza, ali to je skoro nemogoče, ker knez tega ne bo pričakal še o pravem času. Na čelu tistih, ki so za pošiljatev mednarodnih čet v Albanijo, je seveda zopet Avstrija, ki ima menda preveč ljudi in bi se jih rada nekoliko iznebila. Avstrija bi si bila veliko blamaž in denarja prihranila, ako bi ne silila ustvariti nestvor Albanijo. Zdaj pa: Geld ist weg, alles weg, Augustin...

V Avstriji še sedaj ni sklican parlament. Vlada se prav dobro počuti s § 14. in se ji čisto nič ne mudi, da bi sklicala ljudski zastop. Razpravo o starostnem zavarovanju je odsek dovršil, sedaj samo še čaka ta predloga, da pride pred zbornico in jo ta sprejme. Ko bi parlament zboroval, bi bila predloga lahko že letos rešena, tako pa Bog ve — kdaj bo.

Kardinal knezonadškof Kopp — železniški uradnik.

Predkratkim je umrl v Opavi znamenit cerkveni knez, kardinal in vratislavski nadškof dr. Kopp, ki je bil v svoji mladosti železniški uradnik, kar gotovo ni znano mnogim našim bralcem.

Rojen je bil 25. julija 1837 v Duderstadt kot sin tkaleca. L. 1856 je dovršil v Hildersheimu gimnazijo in je vstopil 1. oktobra istega leta v službo hanoverske državne železnice. V Hanovru je služboval eno leto kot pomožni telegrafist in je bil v istem značaju prestavljen 6. februarja 1858 v Wunstorf. Tu pa se je pričela zanj revščina. Neka vdova, pri kateri je v Hanovru stanoval ga je zatožila pri generalni direkciji, da ji za mesec februar ni plačal hrane. Plače so bile takrat zelo nizke. Ko je bil Kopp klican na odgo-

vor, je izjavil, da zato ni plačal za cel mesec februar hrane in stanovanja, ker ni bil cel mesec pri vdovi. Bil pa je tudi nenadoma prestavljen in brez vinarja tudi ni mogel oditi na svoje novo službeno mesto. Vsled te njegove izjave mu je dala generalna direkcija 20 tolarjev podpore.

Po enoletni poskušni dobi, bi bil moral biti Kopp stalno nameščen. To stalno nameščenje pa mu je preprečil njegov predstojnik s sledečim poročilom:

»Pomožni telegrafist Kopp se je sicer potrudil, da si pridobi potrebnega službenega znanja, toda njegovo pretiho in skromno življenje ga doslej ni dovolj pripravilo za potrebno občevanje z občinstvom. Manjka mu hitrost in odločnost, hitra razsodnost in preglednost, ki jih zahteva hitro postopanje v odločilnem trenutku in varno ravnanje v dvoumnih slučajih. Nasproti temu pa je

Kopp vsled njegovih duševnih zmožnosti v izredni meri sposoben za notranjo službo in jaz ga priporočam, da se ga sprejme po končanem izvežbanju v vnanji službi v osrednji urad, kjer bo posebno dober za obratne in prometne stvari, za blagajniške in računске posle, kakor tudi za sestavo voznih redov in tarifov. Prišel sem do tega prepričanja vsled tega, ker se Kopp tudi v svojih prostih urah z veliko pridnostjo znanstveno izobražuje in tudi literarno deluje. Po predoznačenem vljudno priporočam, da se stalno nameščenje Koppa kot telegrafista še za dva meseca odgodi.«

Vsled tega poročila je avanziral Koppov tovariš, ki je bil po službenem času za njim. Potrpežljivo je Kopp to prenesel. Ko pa se je ta slučaj zopet ponovil, je Kopp prosil generalno direkcijo za pojasnilo, ker si ni bil v svesti, da bi bil napravil v službi kako

Kako je z zapisalci vozov.

Zapisalci vozov so na Dunaju po dolgem in temeljitem posvetovanju sklenili soglasno, da bodo na merodajnih mestih predložili sledeče svoje zahteve in delali z vso silo na to, da se te njihove zahteve tudi uresničijo:

Imenovanje za poduradnike, prememba načina stabiliziranja in podredba pod podružnično vožno vodstvo.

To svojo zahtevo so že davno vložili na merodajnih mestih, toda šele sedaj je prišel nekak odgovor, ki pa niti od daleč ne more zadovoljiti prošnikov.

»Prometna zveza« bo vse storila, da bo drugi ali vsaj tretji odgovor ugodnejši.

Blagovolite poravnati naročnino za lansko leto in letos!

Bilanca južne železnice za l. 1913.

V pretečenem poslovnem letu je imela južna železnica 700.000 K čistega preostanka, ki je torej prece manjši od preostanka v letu 1912, ki je znašal 1.900.000 K.

Dohodkov je bilo 168.800.000 K. V letih 1910 in 1911 so narastli dohodki po 6 milj., v l. 1912 za 12 $\frac{3}{4}$ milj. in v poslovnem letu le za 3.700.000 K. Pripomniti pa je, da je ta prirastek edino le v osebnem prometu, ki je znašal v l. 1913. 56 milj. kron. Napredek v osebnem prometu pa pomenja za velika železniška podjetja le dvomljivo veselje, kajti ravno naraščanje osebnega prometa zahteva večje stroške za nove naprave, ki so pa ravno za južno železnico posebno težavna. Vzrok, da je osebni promet na dohodkih narastel je iskati ie v tem, ker so se občinstvu priljubile daljše vožnje. Za take vožnje se pa zahtevajo tudi večje ugodnosti. — Resnično je dejstvo, da se že par let opaža, da občinstvo vedno bolj uporablja višje posebno, drugi razred. V l. 1913. je še pripomniti, da je bilo to leto precej hladno in mokrotno in so se ljudje prav radi vozili na južne kraje, torej na Kranjsko, Koroško, južno Tirolsko in na jadransko obal. Pripomniti je še, da je bil novi ogrski tarif lansko leto skoro skozi celo leto v veljavi in pa da je vojaški osebni promet narastel skoro za četrto milijona, ko so bile na Balkanu znane homatije.

Tovorni promet je imel 112.700.000 K dohodkov, kar pomenja okroglo pol milijona napredka proti l. 1912. To seveda za krepko se razvijajoči tovorni promet nikakor ni veliko. Ali treba je pomisliti, da je bilo l. 1912. naravnost rekordno leto in da je bilo l. 1912 pod vtisom gospodarske krize, katere vzrok je bila naša zunanja politika. Prvi meseci l. 1913 so izkazali prav lep in mogočen napredek, potem pa je bil tovorni promet zelo slab. Šele v zadnjih mesecih v letu je, kakor je to navadno vsako leto, promet zopet

napako. Dobil je odgovor, da si generalna direkcija pridržuje pravico odločati, kako in v kateri vrsti se uradniki stalno nameščajo. Dobil pa je tudi migljaj, naj ne bo v obče vanju z občinstvom prepopustljiv in premiren, ampak naj bo vedno energičen v izpolnjevanju službenih poslov.

V tem se je vzbudilo v Koppu veliko veselje do duhovniškega stanu. Prosil je svojega strica, ki je bil župnik v Hildersheimu za pomoč in ko mu jo je ta obljubil, je prosil generalno direkcijo za odpust iz službe. Svojo prošnjo na generalno direkcijo je podprl s tem, češ da hoče nadaljevati svoje akademične študije, ker je prišel do trdnega prepričanja, da se nižji uradnik ne more povspeti do višjih stopinj, do katerih

narastel. V stagnaciji tovarnega prometa se je posebno pokazalo nazadovanje v stavbni obrti, ker je imelo gotovo svoje posledice tudi v drugih obrtih. Tako je bilo manj otovorjene opeke in drugih materijalij za 23%, jekla, strojev in kovinastega blaga za 4%. Tudi žitni tovorni promet je vsled neugodne letine na Ogrskem padel. Razveseljiv pa je bil sadni promet, ki je narastel za 130%. Sadje se je tovorilo večinoma iz Italije čez Brenner v Nemčijo. Narastel je tudi tovorni promet pri sladkorju za 3% in pa pri premogu 1 $\frac{1}{2}$ %, za katerega napredek pa je iskati vzroka v tem, da so si veliki industriji napravili zaloge z ozirom na negotovi politični položaj; sicer so pa bili celo lansko leto v veljavi v l. 1912. sklenjeni povišani tarifi za premogovni promet.

Narastek prometnih stroškov je znašal v pretečenem letu okroglo 4.600.000 K in sicer se je porabilo te vsote dve tretjini na osebne in eno tretjino na stvarne stroške. Narastek osebnih stroškov je razumljiv v avtomatičnem napredovanju. V narastku stvarnih stroškov je pa vsled večjega prometa narastla večja uporaba raznih snovi. Znano je, da so se leta 1913 celo povišale tržne cene premogu, lesu, železu, gorljivih in mazilnih maščob, usnju itd. V kolikor južna železnica ni krila svojih potreb z nakupom, ki ga je sklenila za več let, je morala kupiti po običajnih tržnih cenah, kar ji je povzročilo narastek stroškov v materijalijah. Stroškov za izposojene vozove je bilo dva milj.

Posebni stroški so tudi precej narastli in sicer za okroglo 19 milj. Od teh je odpadlo 10 milj. za družbine dobrodelne naprave, ostanek pa je odpadel na razne davčne naslove. Stroški za družbine dobrodelne naprave so v letu 1913 proti letu 1912 nazadovali za pol milijona. Vzrok je v tem, da je morala južna železnica v l. 1912 plačati na povelje nadzorovalne oblasti izredni zavarovalni prispevek stanovski nezgodni zavarovalnici, ta prispevek je pa v pretečenem letu odpadel. Zahtevke za penzijski zaklad se je kljub temu, da stroški tega sklada naraščajo od dne do dne zmanjšal, ker člani tega sklada plačujejo večje prispevke. Večji prispevki članov so naravna posledica zvišanja osebnih prejemkov. Davka je plačala v pretečenem letu južna železnica okroglo 9 in pol milijona kron in presega v tem letu za $\frac{3}{4}$ milijona davek v letu 1912. Vzrok zvišanja je v tem, ker so v letu 1912 dohodki južne železnice izredno narastli in so ti dohodki tvorili za davčno oblast podlago za odmero davka za l. 1913, nadalje so narastle ponekod deželne in občinske doklade.

(Konec prihodnjic.)

Naše pravno varstvo.

Poročilo o obravnavi dne 20. junija 1914 v zadevi g. Jožefa Miller.

Dne 16. februarja 1914 sta skupaj zadela na vzhodnem kolodvoru na Dunaju dva vlaka.

se mu zdi edini predpogoj »triletno uživanje piva in pridobljenje dvobojevalnih brazgotin.«

To njegovo prošnjo pa je generalno ravnateljstvo odklonilo, ga ukorilo za njegovo nezaslišano pisanje in ga stalno namestilo kot telegrafista. Toda Kopp se ni dal več odvrniti od svojega sklepa. Čez četrto leta je Kopp zopet ponovil svojo prošnjo za izstop iz železniške službe, njegov stric pa je medtem za Koppa prosil generalnega ravnatelja, ki je slednjič Koppu ugodil. Po dveipol letni železniški službi je Kopp izstopil. Čez dva desetletja pa je sedel nekaj preskromni in premalo živahni Kopp na cesarjevi strani pri cesarski mizi ogrnjen v škrlatast kardinalske plašč, kot knez katoliške cerkve.

Pri tej nesreči sta bila poškodovana dva železniška uslužbenca.

Radi tega je bilo obtoženih pet železniških uslužbencev, češ, da so krivi te nesreče, med temi je bil tudi naš član Jožef Miller, ki je takrat opravljal službo substituta ogibalnega kontrolorja. Obtožen je bil, da je dopustil vožnjo premikalnega vlaka na oddelek južne železnice ne da bi odredil, da ne sme voziti lokomotiva za vlak št. 77, ki jo je bilo pričakovati, iz okoliša kurilnice vrhovnega kolodvora.

Obtoženi se je zagovarjal proti § 432 drž. zak. pred okrajno sodnijo Favoriten na Dunaju s tem, da ni slišal klica, ki so mu ga baje zaklicali in da torej ni vedel, da bo lokomotiva vozila iz kurilnice, na drugi strani pa je bil s premikanjem treh drugih vlakov tako zaposlen, da mu je bilo nemogoče posvetiti pozornost tudi temu vlaku.

Tudi je bila takrat megla, ki jo je s svojim dimom zgostil še vlak št. 33. ki je vozil iz kolodvora in je bilo izključeno videti v daljavo.

Strokovnjaki so izpovedali potem, ko je obravnava trajala že eno uro in pol, da je g. Miller storil vse, kar mu je po instrukcijah predpisano in da je storil še več, kar mu je določeno po predpisih in ga torej ne more zadeti prav nobena krivda.

Z ozirom na to izpoved je predlagal pravni zastopnik »Prometne zveze« odvetnik dr. Klimosch, da se obtoženec oprosti, čemur je sodnik tudi ugodil.

Socijalni demokratje kot gospodarji delavskega denarja.

»Glasnik« avstrijske krščanske tobačne delavske zveze z dne 10. julija letos piše:

Glasovi o kurupeiji med višjimi sodrugi v dunajski socialni demokraciji so prodrli zadnje dni tudi v širšo javnost. Delavec, ki so bili leta dolgo v službi socialnodemokratske stranke, vstajajo na shodih nemške socialne demokracije ter govore odkrito o zavoženem gospodarstvu v rdečih konsumnih društvih in o samovladi gotove socialnodemokratske kamarile. Zanimive posameznosti o socialnodemokratskem gospodarstvu v prvem nižjeavstrijskem socialnodemokratskem delavskem konsumnem društvu je izpovedal na nekem shodu na Dunaju v Meidlingu socialni demokrat Tempfer, ki je bil šest let uslužbenec omenjenega konsumnega društva, poleg pa tudi načelnik socialnodemokratske okrajne kontrole in član okrajnega odbora.

Vsled škandaloznih razmer v tem konsumnem društvu je vložil v nižjeavstrijskem deželnem zboru poslanec Bielohlavek s tovariši primerno interpelacijo. S kislim obrazom je moral ob tej priliki socialnodemokratski poslanec Sever, ki je bil zapisnikar, sam prebrati poziv na cesarskega namestnika, naj preišče škandalozno gospodarstvo v socialnodemokratskih društvih, ki je brez nadzorstva. Socialni demokrat, ki je spravil v javnost odkritja o prvem nižjeavstrijskem delavskem konsumnem društvu, je bil pred letom temeljito ozdravljen od svojega navdušenja za socialno demokracijo, ko je spoznal početje višjih sodrugov.

V socialnodemokratskem konsumu gospodarji namreč kamarila kakih 12 oseb. Kdor nastopi proti njenemu početju, tega zasleduje korak za korakom, dokler ga popolnoma ne uniči. Uslužbenci v konsumu so pravi sužnji in popolnoma nesamostojni. V nižjeavstrijskem socialnodemokratskem konsumnem društvu je par gospodov nadsodrugov po nekaterih dragih študijskih potovanjih izvedlo v reforme, ki pa so bile samo v škodo društva. Tako je bilo z uvedbo polletnega izplačevanja dividend namesto prejšnjega četrletnega in z zvišanjem prejšnjega deleža po 10 K s

5% na 20 K, ko danes ne donajajo nobenih obresti. Poleg tega je pa razno blago dražje kot pri trgovcu.

Gospodarstvo v rdečem konsumnem društvu je bilo tako »vzorno«, da so zapravili v treh letih rezervni zaklad, ki je znašal tričetrt milijona kron. Poseben nadzorstveni odbor je v upravi konsumnega društva moral konstatirati naravnost škandalozne razmere. Povsod so se pri reviziji pokazali deficiti. V prekajevalnici mesa se je pokazal primanjkljaj 56.000 K, v mlekarni je manjkalo 40.000 K in pekarni so eksperimentirali na ta način z novimi stroji, da so jih morali čez nekaj tednov proč vreči, vsled česar je bil seveda zanje izdani denar izgubljen. Pri nakupu nekega mlina za konsumno društvo so igrale velike vloge tudi provizije, ki so izginile v višini 10.000 K v privatni žep višjih gospodov sodrugov. Letna poročila za člane, kakor tudi poročila oblastem so bila popolnoma potvorjena, kakor zatrjuje socialni demokrat Tempfer.

Ta poročila je izdelal tajnik konsumnega društva Exnere, ki je nekoč omenil v parlamentu dr. Remerju, da ne gre več naprej s škandaloznim gospodarstvom. V prekajevalnici so preteklo leto vrgli v kanale za 15.000 kron mesa, ker je bilo neužitno, in med neko uradno preiskavo v prekajevalnici so ves čas vozili z dvigalom gorindol 5000 kg mesa, ki je bilo pokvarjeno, da bi ga uradna komisija ne zasledila. Pozneje so to posušili in prodali, deloma pa porabili za »dunajske salame«. Slanino so pod roko raznim ljudem ceneje prodajali kakor pa konsumentom v v podružnicah. Tudi pri nakupih blaga so se godile zelo čudne stvari. O vseh teh škandaloznih stvareh pa nočeta nadzorstveni svet in načelstvo konsuma ničesar vedeti ter zvrčata vso krivdo na tajnika Exnerja, ki ima danes v Gablitzu lastno hišo in trgovino. Končno sta morala odstopiti tudi načelnik nadzorstvenega sveta in predsednik načelstva, vendar pa sedita še danes dobro pre-skrbljena v bolniški blagajni. Načelnikov namestnik v nadzorstvenem svetu, ki je tudi zapleten v celo korupcijsko afero, je danes tajnik konsuma s 5000 K letne plače. Seveda se članom konsuma na občnem zboru ni povedala resnica, — kajti prvi princip vseh sodrugov je, zakrivati vse skandale. Zelo malo čedno vlogo igra pri celi stvari tudi višji sodrug dr. Beno Karpeles (jud), ki utr-gava uslužbencem plačo in smatra dopust za uslužbenca kot nepotreben. In ta človek je član socialnodemokratskega socialnopolitičnega sveta. Terorizem višjih sodrugov in škandalozno gospodarstvo z delavskim denarjem sta ena prvih dobrot, ki jih nudi socialna demokracija svojemu delavstvu. Sicer pa navedeni nižjeavstrijski slučaj ni edini. Da, da, — ne zadostujejo samo prazne besede za delavstvo, treba je imeti za delavstvo tudi srce in sicer pošteno srce in poštene roke.

Organizacija.

Društven sestanek ljubljanskih članov »Prometne zveze« se vrši v soboto 1. avg. 1914 ob pol osmi uri zvečer v salonu gospe Češnovarjeve v Kolodvorski ulici. Ker je sestanek zelo važen, prosimo prav obilne udeležbe. Ako sestanek ne bo povoljno obiskan, se bodo v bodoče opustili redni mesečni sestanki.

Naznanilo. Pomožni blagajniki, katerim se lahko izročajo mesečni prispevki, so gg. tovariši: **Fran Biščak**, telefonist juž. železnice, Spodnja Košana; **Anton Mekinda**, železničar, Postojna; **Ivan Javoršek**, čuvaj južne železnice, Kresnice; v Ljubljani: **Martin Novak**, čuvaj južne železnice v pok., **Mihael Šorn**, glavni kolodvor, **Rajner Josip**, **Lebar Anton**, **Voje Ignacij** na državnem kolodvoru.

Strukelj Štefan, čuvaj južne železnice. Rožna dolina pri Ljubljani. — Imenovani tovariši so upravičeni sprejemati društvene prispevke.

Strela udarila v vlakojavnico. V torek, 7. julija nekaj minut pred polnočjo je udarila strela v vlakojavnico, ravno ko je čuvaj Alojzij Dime javil po telefonu v Medvode, da vozi vlak št. 1787 mimo. Čuvaja je vrglo na tla, da se ni četrte ure zavedel, se je močno prestrašil, se trese po vsem životu in ga je tudi žica, ki jo je strela odtrgala od aparata, na treh mestih udarila oziroma ranila. Dime je za nekaj časa za službo nesposoben. Strela je razbila v vlakojavnici 8 šip, razkopala tla, pokončala telefonski aparat in žice vse potrgala in osmodila po zidu. Tudi na čuvajnici št. 73 v bližini vlakojavnice je strela razkopala zid pod aparatom in prestrašila tudi ondi čuvaja Josipa Auguština, kateri je ravno za omenjeni vlak zapiral zatvornice. Ker je ravno pod napeljavo žic napeljava zatvornic, je Auguština po glavi močno udarilo in čuti bolečine v levi roki in nogi, ker je z levico zapiral. Aparat je bil na št. 73 nepoškodovan. Dalje je strela ustrašila tudi čuvaja Matveža Martinaka, ki je ravno prišel na čuvajnico št. 73, da bi od Auguština prevzel službo, kateri je bil prost opolnoči. Martinaka je udarilo tudi na glavo in v noge in ga močno prestrašilo. Kakor izpove Auguština, da sploh ni mogel dolgo k sebi in še potem ni mogel dolgo časa govoriti. Martinaka je pred nekaj leti v ravno isti vlakojavnici kakor Dimeca omamilo in vrglo na tla, ko je tresčilo v aparat, pa je bilo k sreči po dnevi, da ga je rešil sosed gotove smrti. Tudi omenjena dva čuvaja sta se predstavila zdravniku, se javila v zapisnik za nezgode, ker ima strah večkrat in čez več let slabe posledice. Sploh pa opravljata dalje službo. Oba sta naša vrla člana.

Žalna izjava „Prometne zveze“. Povodom nesrečne smrti prestolonaslednika Fran Ferdinanda in njegove soproge je »Prometna zveza« v imenu svojih 10.000 članov poslala kabinetni pisarni sožalno izjavo.

Trnovsko izobraževalno in gospodarsko društvo za Krakovo in Trnovo v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 19. julija popoldne ob 4. uri veliko vrtno veselico na vrtu g. Poka, Opekarska cesta št. 26. Na sporedu je šaljivi srečolov, koriandoli, kavarna, slaščičarna, ribji lov, šaljiva pošta, menažerija in muzej, telefon, umetalni ogenj itd. Na veselici svira c. in kr. vojaška godba. Vstopnina za osebo je 50 vin. Čisti dobiček je namenjen za društveno knjižnico. Kakor vse priprave kažejo, bo ta veselica res izborna in vsestranska. Komur dopušča čas, naj se je gotovo udeleži. V slučaju slabega vremena se vrši veselica istotam in z istim sporedom v nedeljo 26. julija.

Nikdar se ne more dovolj poudariti, da je edino „Prometna zveza“ tista organizacija, ki je pred vsemi drugimi organizacijami poklicana varovati interese železničarjev. „Prometna zveza“ je to svojo nalogo doslej zvesto izpolnjevala in zato zasluži, da kdor pametno in pošteno misli o železničarjih, deluje v prvi vrsti samo za „Prometno zvezo“.

Razno.

Z državne železnice. Imenovani so: za revidenta adjunkt Edvard Dolžan na Jesenicah, za adjunkta asistenta Pavel Ješe in Franc Zlatnar v Ljubljani, za asistenta uradniška aspiranta Ivan Medved v Bohinjski Bistrici in Ivan Janežič v Kranju.

Protialkoholna zveza „Sveta vojska“ zboruje v nedeljo dne 19. in v ponedeljek dne 20. julija 1914 na Brezjah na Gorenjskem. Spored je zelo zanimiv, le da bi bil tudi uspeh dober.

Pod vlak je skočil dne 16. t. m. nadsprevodnik južne železnice Habicht. Šel je na Vič pri Ljubljani, počakal na brzovlak in se vrgel pod njega. Bil je zelo razmesarjen in takoj mrtev. Vzrcek samomoru ni znan.

Vsesokolski zlet v Ljubljani je zdaj že končno definitivno prepovedan. Zveza ima veliko škodo s pripravami in sedaj prosi po časopisih darov.

V Gorici je te dni preiskovala policija stanovanja nekaterih slov. naprednjakov. Hotela je na vsak način izslediti anarhistično ali pa veleizdajalsko zaroto. Preiskava ni imela uspeha. Čudno je le to, da je to preiskavo vodil uradnik dr. Cassapicola, ki niti slovenskega jezika ne zna. V Avstriji je res neverjetnost resnica.

Vprašanje uvedbe vlakov s spalnimi vozovi v Avstriji. Avstrijska državna železnica je bila vsled odredbe pruske železniške uprave na tem, da mora tudi ona upeljati posebne vlake s spalnimi vozovi. Pri pregledu cele stvari se je pa pokazalo, da to za enkrat v Avstriji še ni potrebno, ker imajo nočni vlaki itak po en spalni voz. Ako se oglasi najmanj šest oseb in ako je en spalni voz že napolnjen, pripne se vlatu še en spalni voz, kar pa je le redko potrebno. Luksus vlaki pa itak imajo potrebne spalne vozove. Sedaj še ni potrebe takih vlakov, ako bi se pa potreba pokazala v bodočnosti, bo državna železnica brez obotavljanja upeljala take vlake.

Uniformiranje dalmatinskih srednješolcev. S šolskim letom 1914/15 se uvede v dalmatinskih srednjih šolah prisilno uniformiranje. Učenci prvih štirih razredov morajo biti že septembra uniformirani, učenci višjih razredov si morajo nabaviti uniforme do konca letošnjega leta. Revnejši učenci dobe za uniforme državno podporo.

Kako je v Bosni in Hercegovini. Da bomo lažje presojali dogodke, podajamo sledeče podatke. Po štetju 1. 1910. je bilo v Bosni in Hercegovini 1.898.044 prebivalcev ob času okupacije jih je bilo 1.187.164. Torej jih je zdaj 739.880 več. Od teh je 825.418 (torej skoraj polovica) pravoslavnih Srbov. — 434.061 katoliških Hrvatov in 612.137 muslimanov (Slovanov mohamedanske vere). Koliko pa je uradnikov? Vseh uradnikov je 13.266. Med temi je: 1419 Nemcev, 380 Mažarov, 1460 Čehov, 595 Poljakov, 490 Slovencev, 284 Malorusov, 53 Slovakov, 41 Rumunov; Srbo-Hrvatov je 8634, med temi: 3242 Srbov, 3911 Hrvatov in 1481 muslimanov.

Eno milijardo za ljudske knjižnice. Iz Newyorka javljajo, da namerava znani ameriški milijarder Carnegie darovati eno milijardo za ustanovljenje javnih knjižnic po deželi.

Zmanjšanje kavinega konsuma. V zadnjem času je začel precej padati konsum kave. Zmanjšal se je n. pr. v Nemčiji, Avstro-Ogrski, Belgiji, Holandski in Združenih državah. V Avstro-Ogrski je konsum padel za 2 dkg na osebo in leto. V Nemčiji za 33 dkg, v Belgiji za 2 kg 39 dkg, v Združenih državah 48 dkg. V Franciji in Italiji pa se je konsum kave povečal. Zmanjšanje konsum se pripisuje večji uporabi čaja in raznim kavinim nadomestkom.

Danski način bi bil tudi pri nas koristen. Ako naleti danski policaj na kakem javnem prostoru pijanca, ga mora spraviti lepo domov. Take pa, ki so do nezavesti pijari, mora peljati na stražnico, da se tam prespe in streznijo, nakar jih civilni stražnik spremi na dom. Vselej pa mora vse nastale stroške

Tovariši! Pokažimo, da smo zvesti Slovenci in prispevajmo ob 500 letnem narodnem jubileju za prekoricno in prepotrebno „Slovensko Stražo“!

za prevažanje in morebitno zdravljenje trpeti dotični gostilničar, pri katerem se je pijanec nazadnje napil. V ponovnih ali hujših odnosih tak gostilničar tudi izgubi lahko gostilniško pravico.

Prenašanje električne sile brez žice. Veliko senzacijo je napravilo v Čehih poročilo o plzenskem izumitelju, ki ume s pomočjo svojih strojev prenašati brez žice električno silo na veliko daljavo. Tu gre za istinito tako iznajdbo. Izumitelj-inženier, ki zdaj še noče biti imenovan, živi v Plznu in se bavi že nekaj let z vprašanjem, kako bi se dala prenašati električna sila brez žice. V poslednjem času se mu je posrečilo sestaviti pripravo, s katero prinaša električni tok vsake napetosti in intenzivnosti — in to istomerni kakor tudi menjalni tok — brez žice v daljavo nekoliko kilometrov. Za iznajdbo plzenskega izumitelja se zanimajo že inozemski strokovni krogi. Izumitelj namerava v bližnji prihodnosti pokazati strmečemu svetu svoj izum, ki bo — kakor pišejo vsi češki listi — na polju elektrotehnike ena izmed najkoristnejših pridobitev za človeštvo.

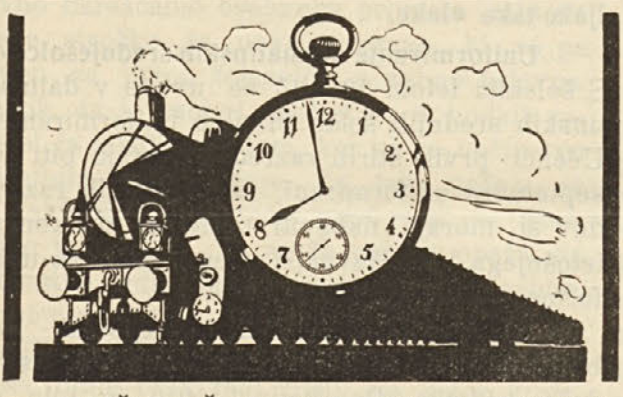
Predor pod Atlantskim oceanom. Nemeec Kellermann je nedavno napisal roman in izgradbo podmorskega prekopa med Evropo in Ameriko. Knjige se je v par tednih samo v Nemčiji prodalo 70.000 izvodov ter je že

prevedena v več drugih jezikov. Ta roman je vzpodbudil inž. H. Dominika, da je začel natančneje proučevati načrt podmorske železniške zveze med Evropo in Ameriko. Prišel je do zaključka, da bi stvar ne bila neizvedljiva, a premagati bi bile neizmerne težkoče. Najmanjša oddaljenost med Ameriko in Evropo znaša 36.000 km. Tunnel bi se dal zgraditi na dva načina: skozi trdo zemljo pod morskim dnom (Kellermannov načrt) ali pa po dnu morja potom cevi. Ako bi se predor začel kopati na obeh straneh naenkrat, bi se z današnjimi sredstvi na vsaki strani dnevno napredovalo za 5 m, na leto torej za približno 3 $\frac{1}{2}$ km, kopanje predora bi potemtakem trajalo skoro 1000 let. Ako bi se pa začelo kopati na otokih (v Kellermannovem romanu so zato določeni Azori in Bermudi), bi kopanje trajalo najmanj 125 let. — Ako bi se tunnel napravil iz kovinskih cevi, ki bi se spustile na morsko dno, bi stal 270 milijonov funtov šterlingov, to je 6480 milijonov kron. Brzina vlakov bi mogla doseči največ 100 km na uro, torej bi vožnja trajala 54 ur. Vozne cene bi morale biti silno visoke, pa bi se zgradba kljub temu ne rentirala. Tako sodi nemški inženir Dominik. Toda kdo ve, ako se tehnika sčasoma le ne bo lotila tudi tega orjaškega dela?

Tovariši! Kupujte le pri tvrdkah, ki inserirajo v vašem stanovskem časopisu! Agitirajte za „Prometno zvezo“, razširjajte naš list!

- Oton Kriechhammer, Dunaj.
 - Mihael Öttl, Linc.
 - Ivan Lukas, Mähr. Schönberg.
 - Terezija Frank, Dunaj.
 - Emil Hofmann, Inomost.
 - Ljudmila Schimanovsky, Krems.
 - Katarina Gollinger, Št. Hipolit.
 - Martin Ebner, Dunaj.
 - Elila Prokopowicz, Itzkany.
 - Jožef Wunder, Beljak.
 - Alojzija Hermentin, Ried.
 - Karolina Wolf, Bischofshofen.
 - Franc Liebenberger, Dunaj.
- Naj v miru počivajo!

PRECIZNE ŽELEZNIČARSKÉ URE, ZLATNINA, SREBRNINA.
F. ČUDEN - LJUBLJANA 79
PREŠERNOVA UL. 1.
NOV CENIK ZASTONJ IN POŠTINE PROSTO.

Ali ste že pridobili „Prometni zvez“ kakega novega člana?

Priporočamo domačo trgovino z oblekami
Maček & Ko.
v Ljubljani, Franca Josipa c. 3.
Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Najnižje cene!

Inserirajte v našem listu.

H. SUTTNER
Ljubljana šte. 20.
Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine ter razpošilja blagovavse kraje sveta.
Zahtevajte novi povečanecnik, katerega dobite zastonj poštine prosto.
Lastna protokofirana tovarna ur v Švici.
Tovarniška znamka „IKO“.

Adalbert Kassig
Ljubljana, Židovska ulica.
Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj cepic priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: cepice, gumbe, rosete, žnore, piščalke i. t. d. Cepice zimske in letne za strojevodje, kurjače — itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!
Samo 6 dni
HAVRE
NEW-YORK
francoska prekomorska družba.
Veljavne vožne liste (Šifkarte) za francosko linijo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna potovanja potovalna jasnila daje ED. ŠMARDA pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „Kmetске posojilnice“ nasproti gostilne pri „Figovcu.“

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9
priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.
Novosti v konfekciji za dame.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši, Miklošičeva cesta št. 6, nasproti hotela „UNION“ (za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge brez odbitka rentnega davka po

4 $\frac{3}{4}$ %

Poleg neomejenega poroštva vseh članov in vrhu rezervnega zaklada, ki znaša blizu tri četrt milijona kron, jamči za vse denarje vložene pri „Ljudski posojilnici“ tudi dežel Kranjska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo

R. MIKLAUC, LJUBLJANA,
priporoča gosp. železničarjem posebno ugodno blago za moške in ženske obleke, perilo, pogrinjala, odeje itd. — Na novo je vpeljana v podružnici „PRI SKOFU“, pred Skofijo, št. 3. nasproti gostilne pri Sokolu, velika zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke, kakor tudi ženske jopice. Obisk te občne nad 40 let obstoječe tvrdke se vsakemu priporoča.